

Dosarul nr.3ra-927/2021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (M. Gandrabur)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, E. Palanciuc, I. Muruianu)

Î N C H E I E R E

03 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de Societatea cu Răspundere Limitată „ATAI”, reprezentată de avocatul Barbăneagră Sergiu,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea cu Răspundere Limitată „ATAI” împotriva Serviciului Vamal al Republicii Moldova, persoană terță Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 02 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 21 iunie 2018, SRL „ATAI” a înaintat acțiune de contencios administrativ împotriva Serviciului Vamal al R. Moldova și Biroului Vamal Centru, persoană terță Camera de Comerț și Industrie a R. Moldova, solicitând anularea deciziei Comisiei de Experți a Biroului Vamal Centru din 04 aprilie 2018 și a procesului-verbal nr. 10/18, anularea declarațiilor vamale IM7 nr. 2110I4198 din 11 august 2017 și EX3 nr. 2110I4201 din 11 august 2017, precum și a declarației de tranzit nr. 2110T251 din 11 august 2017.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 10 august 2017 autocamionul de model xxx cu nr. de înmatriculare xxx, cu semiremorca de marca „xxxx” cu nr. de înmatriculare xxx, a fost încărcată cu clorură de var (masa brută 20180 kg) de către SA „Chimcomplex” din România, or. Onești, urmând să tranziteze R. Moldova, mun. Chișinău, str. Muncești 801, zona economică liberă SRL „Intercominvest”, cu destinația finală spre Federația Rusă, or. Rezani.

A menționat că la 11 august 2017, șoferul autocamionului, după ce a întocmit toate actele cu privire la tranzitarea Republicii Moldova, urmând să beneficieze de perioada

de odihnă, a parcat autocamionul împreună cu semiremorca pe teritoriul ce aparține SRL „ATAI”. La 14 august 2017, aproximativ ora 07:20, pe teritoriul întreprinderii unde staționa autocamionul, a izbucnit un incendiu prin autoaprindere la semiremorcă. Fiind deteriorată de acțiunile temperaturilor înalte ale incendiului, marfa aflată în interiorul semiremorcii a fost distrusă complet, cauza izbucnirii incendiului fiind autoaprinderea.

Reclamantul a comunicat că, în urma celor întâmplate, la 14 august 2017, a solicitat Biroului Vamal Chișinău anularea tranzitului pe teritoriul Republicii Moldova, având termenul-limită până la 14 august 2017, precum și anularea declarațiilor vamale ZA08276897 din 11 august 2017 și UE10036270 din 11 august 2017. Prin răspunsul din 29 septembrie 2019, Biroul Vamal Centru a informat reclamantul că, prin decizia comisiei de experți s-a suspendat cererea reclamantului, fiind solicitată prezentarea certificatului ce atestă evenimentul de forță majoră, eliberat de Camera de Comerț și Industrie.

Reclamantul a relatat că, Camera de Comerț și Industrie l-a informat despre imposibilitatea emiterii certificatului de forță majoră, iar potrivit raportului de expertiză nr. 0399150 din 21 august 2017, s-a constatat că remorca autocamionului a fost deteriorată de acțiunea temperaturilor înalte ale incendiului, iar marfa (clorura de var) în cantitate de 20180 kg aflată în interiorul acesteia, a fost distrusă complet.

Reclamantul a susținut că, la 04 aprilie 2018, Comisia de Experți a Biroului Vamal Centru a adoptat procesul-verbal nr. 10/18, în baza căruia s-a refuzat în invalidarea declarației vamale 2110I4201 din 11 august 2017 și a declarației vamale de tranzit nr. 2110T1251 din 11 august 2017, deoarece în conformitate cu art. 128 alin. (1) lit. h) din Codul vamal, obligația vamală se stinge prin distrugerea sau pierderea mărfurilor cauzată de o forță majoră.

Totodată, Biroul Vamal Centru a mai invocat că mărfurile aflate în regim de tranzit conform declarațiilor vamale, au fost distruse ca urmare a arderii autocamionului în care se aflau, fapt constatat de către Serviciul Protecției Civile și Situații Excepționale prin actul de constatare din 14 august 2017, cu anexarea raportului de expertiză în care este determinată starea mărfii, dar nu constatarea de forță majoră.

Reclamantul a specificat că, acțiunile pârâților privind refuzul invalidării declarațiilor vamale prenotate, sunt neîntemeiate. Probatoriul atestă că, marfa care se afla în regim de tranzit a fost distrusă complet. Astfel, la adoptarea concluziei Biroul Vamal Centru și comisia de experți, au omis să țină cont de faptul că actul de constatare și încheierea eliberată de Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale, precum și raportul de expertiză eliberat de Camera de Comerț și Industrie denotă că marfa care se afla în regim de tranzit a fost distrusă prin autoaprinderea remorcii.

Reclamantul a comunicat că, Biroul Vamal Centru nu a delimitat punerea în libera circulație a mărfurilor cu acordarea de facilități fiscale și vamale. Or, marfa nu a fost pusă în circulație cu acordarea facilităților fiscale și vamale pe teritoriul R. Moldova și nu a fost utilizată în alte scopuri pentru aplicarea drepturilor de import, aflându-se în regim vamal de tranzit care avea destinația finală Federația Rusă.

Prin hotărârea din 26 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de SRL „ATAI” împotriva Serviciului

Vamal al R. Moldova și Biroului Vamal Centru, intervenient accesoriu Camera de Comerț și Industrie a R. Moldova cu privire la anularea deciziei Comisiei de Experți a Biroului Vamal Centru din 04 aprilie 2018, a procesului-verbal nr. 10/18 și anularea declarațiilor vamale din 11 august 2017.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 11 decembrie 2020, SRL „ATAI”, în termenul prevăzut de art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, a depus cerere de apel nemotivată (f.d. 184-185, vol. I), ulterior la 01 martie 2021, respectând termenul prevăzut de art. 232 alin. (2) din Codul administrativ, a depus cerere de apel motivată, prin care a solicitat casarea hotărârii din 26 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu emiterea unei decizii noi de admitere a acțiunii (f.d.189-191, vol. I).

Prin decizia din 02 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de SRL „ATAI” împotriva hotărârii din 26 noiembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, Camera de Comerț și Industrie prin răspunsul din 30 noiembrie 2017 a constatat imposibilitatea emiterii certificatului de forță majoră, menționând că prin raportul de expertiză din 21 august 2017, s-a stabilit că remorca autocamionului a fost deteriorată de acțiunea temperaturilor înalte ale incendiului, iar marfa aflată în interiorul acesteia a fost deteriorată. Prin răspunsul din 02 mai 2018, Biroul Vamal Centru a informat că, Comisia de experți a examinat solicitarea și a primit decizia de a refuza invalidarea declarației vamale 2110I4201 și a declarației vamale de tranzit 2110T251 din 11 august 2017, deoarece în conformitate cu prevederile art. 128 alin. (1) lit. h) din Codul vamal, obligația vamală se stinge prin distrugerea sau pierderea mărfurilor cauzată de o forță majoră, iar conform documentelor anexate, mărfurile aflate în regim de tranzit conform declarațiilor vamale din 11 august 2017 au fost distruse ca urmare a arderii camionului în care se aflau, fapt constatat de către Serviciul Protecției Civile și Situații Excepționale.

Curtea de Apel a indicat că, deși Camera de Comerț și Industrie prin răspunsul nr. din 30 noiembrie 2017 a constatat imposibilitatea emiterii certificatului de forță majoră, acesta nu a fost contestat în ordinea și modul stabilit de lege, fapt ce prezumă generarea de efecte juridice și inexistența evenimentului de forță majoră.

Prin urmare, instanța de apel a concluzionat că, în situația în care lipsește evenimentul de forță majoră, instanța de fond întemeiat a ajuns la concluzia că decizia Comisiei de Experți din 04 aprilie 2018 este legală și întemeiată. Astfel, obligația vamală se stinge dacă deteriorarea mărfii este determinată de o forță majoră.

La 06 iulie 2021, ștampila de pe plicul poștal, SRL „ATAI”, reprezentată de avocatul Barbăneagră Sergiu, a depus cerere de recurs motivată împotriva deciziei din 02 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei decizii noi de admitere integrală a acțiunii (f.d. 223-225, vol. I).

În motivarea cererii de recurs SRL „ATAI”, reprezentată de avocatul Barbăneagră Sergiu a invocat că, instanțele inferioare nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, aplicând o lege care nu trebuia să fie aplicată, interpretând în mod eronat legea, concluziile instanței de fond privind respingerea acțiunii fiind neîntemeiate.

Recurentul a indicat că, actul de constatare și încheierea Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale, precum și a raportului de expertiză eliberat de Camera de Comerț și Industrie, denotă faptul că marfa a fost distrusă prin autoaprinderea remorcii care nu depindea de transportatorul mărfii, fiind caz fortuit.

Recurentul a menționat că, în timpul transportului pot apărea evenimente, cum ar fi forță majoră sau caz fortuit, accident care necesită transbordarea pe un alt mijloc de transport, pericol iminent care necesită descărcarea imediată, parțială sau totală a mărfurilor, ruperea sigiliului dintr-o cauză independentă de voința transportatorului, nerespectarea termenului de tranzit datorită unor accidente sau a altor incidente survenite în cursul transportului și alte evenimente.

Recurentul a mai relatat că, Biroul Vamal Centru nu a delimitat punerea în libera circulație a mărfurilor cu acordarea de facilități fiscale și vamale, astfel, marfa nu a fost pusă în circulație cu facilități fiscale și vamale și nu a fost utilizată în alte scopuri pentru aplicarea drepturilor de import, regimul de tranzit având destinația finală - Federația Rusă.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 02 iunie 2021.

La 02 august 2021, SRL „ATAI”, reprezentată de avocatul Barbăneagră Sergiu, a recepționat decizia contestată, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție DS8002073167AS, anexat la materialele dosarului (f.d.227, vol.I).

La 06 iulie 2021, SRL „ATAI”, reprezentată de avocatul Barbăneagră Sergiu, a depus recurs motivat, împotriva deciziei din 02 iunie 2021, astfel se atestă că recursul a fost depus în termen.

La 10 septembrie 2021, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa participanților la proces copia cererii de recurs depusă de SRL „ATAI”, reprezentată de avocatul Barbăneagră Sergiu, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea

recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În context, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme

cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de SRL „ATAI”, reprezentată de avocatul Barbăneagră Sergiu, este inadmisibilă.

În conformitate cu prevederile art. art. 230, 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „ATAI”, reprezentată de avocatul Barbăneagră Sergiu, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecători

Nina Vascan

Victor Burduh